



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt č. CZ.1.07/3.2.09/03.0015

PROHLoubENÍ NABÍDKY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA VŠPJ A SVOŠS V JIHLAVĚ

<http://www.vspj.cz/skola/evropske/opvk>



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pilotní ověření modulu

Vybrané kapitoly z psychologie a psychiatrie

Základy speciální pedagogiky

Pilotní ověření v termínu: letní semestr akadem. roku 2013/2014

Lektor: PaedDr. Zdenka Šándorová, Ph.D.

Studijní opora k dispozici na elearning.vspj.cz

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- péče o osoby s postižením v jednotlivých historických etapách společenského vývoje v úzkém sepětí s ekonomickou situací, kulturní a politickou úrovní společnosti
- znalost uvedených faktorů odráží kvalitu péče, podpory a služeb

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- ✘ obdobní postoje represivně lhostejného - raný a střední starověku
- ✘ základní charakteristiky – opuštění, vyloučení, zabití, odmítnutí společností
- ✘ výběrově utilizační období – starověk
- ✘ typické charakteristiky - využívání a zneužívání uchovaných schopností osob s postižením
- ✘ společenská dělba práce již na úrovni, kdy i snížení schopnosti a výkonnosti je možné účelně využít

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- charitativní období – středověk
- péče o osoby s postižením odráží lásku k bližnímu, křesťanskou dobročinnost, zabezpečování základních potřeb
- postoj výrazně ovlivněn v evropském kontextu křesťanstvím
- vznik prvních zařízení pro osoby s postižením při klášterních nemocnicích a azylech

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- přístup humánně filantropický
- (filantropie – láska k člověku) aplikován v renesanci - 14. - 16. století.
- charakteristiky - zájem o člověka a lidskou důstojnost
- cílová skupina se stala středem zájmu představitelů humanismu (Komenský)

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- altruisticko segregáční období - osvícenectví, 17. - 19. stol.
- důraz kladen na konkrétní schopnosti jedince s postižením
- vznik prvních ústavů
- počátky institucionalizované edukační péče o osoby s postižením či sociálně znevýhodněné

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- rehabilitačně emancipační období (19. - 20. století)
- moderní společnost
- souvislosti se změnou ekonomických podmínek v 18. a 19. století
- doba nástupu kapitalismu
- rozvoj zejména lékařských vědních disciplín
- významný rozvoj péče o osoby s postižením či sociálním znevýhodněním

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- období spojeno s rozvojem zařízení
- ne jen **azyl**, ale **zařízení edukační a rehabilitační**
- rozvíjena profesionální segregovaná výchova a vzdělávání jednotlivých skupin speciální pedagogiky
- **rozvoj speciálně pedagogických metodik a didaktik i studijního oboru speciální pedagogika**

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- podstatné charakteristiky:
- rozvoj **péče a služeb** o osoby s postižením či sociálním znevýhodněním
- prosazování jejich **rovnoprávnosti**
- speciální školství a ústavní sociální péče na konci tohoto období ve stadiu **maximálních možností segregované organizace vzdělávání**

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- Postmoderní společnost, konec 20. století
- trend preventivně integrační s úsilím o aplikaci Listiny základních práv a svobod,
- formulování specifických požadavků práv
- snaha o dosažení co nejvyššího stádia socializace - integrace, plné nezávislosti, maximální kvality života

HISTORICKÝ EXKURZ DO VÝVOJE PÉČE O OSOBY S POSTIŽENÍM

- inkluzivní tendence - nevyřazováním z hlavního proudu - naplňovány začátkem 21. století.
- inkluze zaměřena na prevenci
- rozvoj technologicko-kompenzačních a reedukačních systémů (obohacují kultury jedinců s postižením či sociálním znevýhodněním)
- plné vítězství myšlenky **inkluze ve formě koadaptace**
 - vzájemného přibližování intaktní společnosti a osob s postižením

MODERNÍ TRENDY VE VZDĚLÁVÁNÍ OSOB S POSTIŽENÍM

- moderní trendy ve vzdělávání - významné demokratické principy vzdělávací politiky (viz např. Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte, Bílá kniha ve vzdělávání, Školský zákon č. 561/ 2004 Sb. v platném znění apod.)
- postmoderní společnost - charakteristický rozvoj edukačních institucí **státního i nestátního charakteru, rozvoj sekundárního a terciárního vzdělávání jedinců s postižením včetně pracovního uplatnění a celoživotního vzdělávání**

MODERNÍ TRENDY VE VZDĚLÁVÁNÍ OSOB S POSTIŽENÍM

- nezbytná interdisciplinární a mezirezortní participace, tedy nejen výchovně vzdělávací, ale i psychosociální včetně zdravotnické péče a služeb napříč všemi věkovými kategoriemi
- východisko z následujících principů:
 - - *rozvoj lidské individuality.*
 - - *zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávacím příležitostem.*
 - - *maximální rozvíjení potenciálu každého jedince*

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY § 16 ZÁKONA Č. 561/ 2004 SB. (ŠKOLSKÝ ZÁKON).

- ✘ (1) *Dítětem, žákem a studentem se speciálními potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.*
- ✘ (2) *Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.*

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY § 16 ZÁKONA Č. 561/ 2004 SB. (ŠKOLSKÝ ZÁKON).

- ✘ (3) Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.
- ✘ (4) Sociálním znevýhodněním je a) rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, b) nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova nebo c) postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky podle zvláštního předpisu.

EVROPSKÉ DIMENZE VE VZDĚLÁVÁNÍ

- ✘ vzdělávání - jedna z vedoucích pozic na žebříčku zájmů v rámci Evropské unie
- ✘ považováno za integrujícího činitele v sociální a ekonomické soudržnosti unie
- ✘ odpovědnost každého státu za vlastní vzdělávací politiku - princip **subsidiarity**
- ✘ evropské dimenze integrovány do vzdělávacího kurikula, tedy do obsahu vzdělání

EVROPSKÉ DIMENZE VE VZDĚLÁVÁNÍ

- × pilíře vzdělávání:
- × 1. učit se poznávat (učit se učit)
- × 2. učit se jednat (učit se akční gramotnosti)
- × 3. učit se žít mezi lidmi (porozumět menšinám)
- × 4. učit se být (nejen naučit se žít mezi lidmi, ale být sám sebou, rozumět si)

SHRNUTÍ

- ✘ Péče o osoby s postižením se v historickém kontextu odehrávala v úzkém sepětí s ekonomickou situací, kulturní a politickou úrovní dané společnosti.
- ✘ Odpovídají tomu i současné moderní trendy vzdělávání osob s postižením napříč všemi věkovými kategoriemi včetně aplikace evropských dimenzí.
- ✘ Patří mezi ně integrace, inkluze, demokratizace, deinstitucionalizace, normalizace, humanizace a mezirezortní interdisciplinární pojetí.

SHRNUTÍ

- ✘ **Velmi důležitým aspektem pro speciálně pedagogickou edukaci je aplikace principů demokratické vzdělávací soustavy – rozvoj lidské individuality, zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávacím příležitostem, maximální rozvíjení potenciálu každého jedince.**



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji za pozornost a vyplnění anonymního hodnotícího dotazníku.

PaedDr. Zdenka Šándorová, Ph.D.

Kontakt: Okružní 871/6, 500 03 Hradec Králové

E-mail: zdenka.sandorova@seznam.cz